

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9376/2024
09.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаћића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Јанићијевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво Одељење у Краљеву, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3582/23 од 16.01.2024. године, у седници одржаној дана 09.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3582/23 од 16.01.2024. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3582/23 од 16.01.2024. године, одбијена је жалба тужиле и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Пазару П 9/22 од 04.10.2023. године, којом је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је поступањем тужене, приликом исплате накнаде штете тужили, по одлуци Европског суда за људска права из Стразбура, повређено начело једнаких права и обавеза грађана, чиме је извршена дискриминација тужиле, и којом је одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/2011...10/23) и утврдио да је ревизија тужиле неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Ревизијом се указује на битну повреду из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, која није предвиђена као разлог због којег се ревизија може изјавити, применом члана 407. ЗПП. У конкретном случају, другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права као правилну.

Према утврђеном чињеничном стању, Европски суд за људска права у Стразбуру донео је одлуку о усвајању представке тужиле и обавези Републике Србије да јој накнади штету која обухвата нематеријалну и материјалну, због незавршетка судског предмета Ст 17/13 пред Привредним судом у Краљеву и због неисплаћених накнада зарада које би тужилца остварила код послодавца ТК „Рашка Холдинг“ АД Нови Пазар. Утврђено је да је тужилца у наведеном стечајном поступку пријавила потраживање у укупном износу од 2.532.580,00 динара, али да је укупно исплаћено 900.000,00 динара, а да је по основу пресуде у Стразбуру у поступку извршења Министарство правде исплатило знатно веће суме другим лицима, на који начин је тужилца дискриминисана.

Пресудама нижестепених судова је одбијен тужбени захтев као неоснован, применом Закона о забрани дискриминације, са образложењем да је главно обележје дискриминације неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање у односу на лица ближе одређена у члану 2. став 1. тачка 1) овог закона, засновано на одређеном личном својству или претпостављеном личном својству, које тужилца није означила у поступку за заштиту по наведеном закону код тражења утврђења о постојању дискриминације при исплати накнаде штете по одлуци ЕСЉП, сматрајући да јој је потраживање исплаћено у нижем износу него другим радницима у истој ситуацији. Према изнетим околностима, оцењено је да се поступање органа тужене не може ценити као дискриминација у смислу члана 2. Закона о забрани дискриминације.

По налажењу Врховног суда, ревизија није основана у оспоравању правилности донетих пресуда у овој правној ствари.

У ревизији се износи да дискриминација постоји због неједнаког третирања грађана, радника бивше ТК „Рашка“ који су добили одлуку о накнади штете од ЕСЉП, а која се односи на висину исплаћене накнаде за исте периоде потраживања накнада зарада и нематеријалне штете и с тим у вези да је заштиту требало пружити применом члана 36 Устава Републике Србије и члана 14 Европске Конвенције о људским правима. Ревизијом се у суштини указује и на непотпуно утврђено чињенично стање, што у поступку по ревизији није дозвољено.

У наводима о погрешној примени материјалног права, ревизија није основана.

Забрана дискриминација представља једно од основних начела Устава Републике Србије. У члану 21. Устава прописано је да свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације (став 2), и да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког интегритета (став 3).

Одредбама члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 1. Протокола 12. уз наведену Конвенцију, у ставу 1. утврђена је општа забрана дискриминације у остваривању сваког права које предвиђа закон, тако што је прописано да ће се свако право које закон предвиђа остварити без дискриминације по било ком основу по раси, боји коже, вероисповести и политичком и другом уверењу, националном или друштвеном пореклу, повезаности са националним мањинама, имовини, рођењу или другом статусу, а ставом 2. прописано је да јавне власти неће ни према коме вршити дискриминацију по основима који су поменути у ставу 1.

Појам дискриминације и дискриминаторског поступања садржан је у члану 2. став 1. тачка 1. Закона о забрани дискриминације, који под наведеним појмовима подразумева свако неоправдано прављене разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давања првенства), у односу на лица или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и у другим стварним, односно претпостављеним личним својствима. Као облици дискриминације предвиђени су непосредна и посредна дискриминација, повреда начела једнаких права и обавеза, позивање на одговорност, удруживање ради вршења дискриминације, говор мржње и узнемиравање и понижавајуће поступање (члан 5.), док су посебни случајеви дискриминације прописани одредбама члана 15. до 27. Одредбом члана 15. овог закона прописано је да свако има право на једнак приступ и једнаку заштиту својих права пред судовима и органима јавне власти.

Имајући у виду наведену регулативу и утврђено чињенично стање, као и правило о терету доказивања у споровима за заштиту дискриминације, тужила у спроведеном поступку, у смислу члана 45. Закона о забрани дискриминације није учинила вероватним да је над њом извршена непосредна или посредна дискриминација, односно да се налазила у истој чињенично правној ситуацији као и друга лица за која држи да су исплатама повлашћена, а да није била једнако третирана. Странка која се суду обраћа захтевом за заштиту од дискриминације, дужна је да докаже да је било неједнаког поступања у истим ситуацијама, као и да означи своје лично својство због којег држи да је неједнако третирана, што тужила није учинила. Незадовољство странке исходима поступака пред судом или спроведених од стране органе управе, не може се тумачити као дискриминаторско односно дискриминацијом, на начин како је то у овом поступку неутемељено истицано. Зато, насупрот ревизијског истицања, правноснажном одбијајућом одлуком о тужбеном захтеву материјално право није погрешно примењено.

Из наведених разлога, Врховни суд је оценио да је ревизија тужиле неоснована и одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**